

KS' innspill til utdannings- og forskningskomiteen

endelig innsendt versjon 18.10.22

Tildelingen til regionale forskningsfond må økes, og avvikling av ordningen må reverseres
Regjeringen fortsetter å redusere midlene til RFF slik det har vært gjort siden 2016, ned 100 millioner bare de siste tre år inkludert kutt på 37 millioner for 2023. Budsjettet for RFF er nå foreslått å være halvparten av hva det var i 2016. KS registrerer nå at regjeringen har startet med avvikling av de første fondsregionene i ordningen. Fondsregion Oslo avvikles til tross for at den har nest høyest antall søknader per år blant landets fondsregioner, noe som vurderes å ha uheldige konsekvenser for mange private og offentlige virksomheter.

KS mener trenden med stadig reduserte midler til de regionale forskningsfondene undergraver fylkeskommunenes mulighet til å ta en offensiv rolle som regional samfunnsutvikler og regional forskningsforvalter. KS mener de omfattende reduksjonene og oppstart av styrt avvikling viser manglende statlig tiltro og vilje til å satse på forskning og innovasjon for kommunal sektor i en tid hvor endringstakten øker, kriser og komplekse samfunnsutfordringer må håndteres kunnskapsbasert gjennom kommunale tjenester og kunnskapsdrevet næringsliv. Vi minner om at RFF har oppnådd gode resultater og har fått gode evalueringer.

KS ber Stortinget styrke kap. 286 post 60 med 78 millioner til Regionale forskningsfond, og opprettholde fondsregion Oslo.

Det er behov for en helhetlig og kraftfull forsknings- og innovasjonspolitikkkorkommunesektoren

Økende endringstakt og komplekse samfunnsutfordringer krever helhetlige grep. Norge har store utfordringer med at forsknings- og innovasjonssystemet er for siloorientert og mangler en tverrsektoriell tilnærming, slik også OECD påpeker i sin evaluering. FNs høynivåmøte om bærekraftsmålene og Glasgow-pakten på klimatoppmøtet, slår fast at det er avgjørende at nasjonene legger tverrsektoriell tenkning og flernivå-samarbeid til grunn for å utvikle bærekraftige løsninger. Her lykkes Norge ikke i tilstrekkelig grad med å jobbe på tvers av sektorpolitikken på forskningsfeltet. Det kommer frem i OECDs evaluering av forskningspolitikken i tilknytning til arbeidet med langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

I en tid der samfunnsutfordringene har begynt å prege hverdagen vår og offentlig sektors mulighet til å levere gode tjenester, reduseres innsatsen og virkemidler for forskning og innovasjon betydelig. Den samlede effekten av Statsbudsjettets nedtrekk på forsknings- og innovasjon vil påvirke kommunal sektors evne til å gjennomføre nødvendig innovasjon og omstilling for å løse de betydelige utfordringer vår sektor står ovenfor. Statsbudsjettets samlede effekt tilsløres av at virkemidlene ikke sees i sammenheng på tvers av departementene.

For kommunesektoren har dette alvorlige konsekvenser, da forsknings- og innovasjonspolitikken faller mellom flere stoler. Kommunene skal håndtere stadig flere

komplekse samfunnsutfordringer. For å løse disse er det behov for både forskning og innovasjon. Forsknings- og innovasjonsinvesteringer på ett område kan gi gevinster og effekter på andre områder. KS etterspør et sterkere departementsovergrep og sektorovergrep koordinerende ansvar for forskning og innovasjon i kommunesektoren.

KS ber Stortinget utrede hvordan en helhetlig og mer kraftfull forsknings- og innovasjonspolitik for kommunesektoren skal styrkes og koordineres.

Forskning som styrker de kommunale helse- og omsorgstjenestene må prioriteres nå

Kommunene etterspør økt forskning i, med og for kommunal sektor og et kunnskapssystem for å sikre bærekraftige tjenester framover. KS finansierer i dag en pilot for Kommunenes Strategiske Forskningsorgan (KSF) i helse- og omsorgstjenestene, der behovet kanskje er aller størst for etablering av kunnskapsbaserte tjenester. Erfaringene fra piloten er lovende, og prøves i dag ut gjennom regionale piloter i Bergen og Trondheim – sistnevnte som del av en mer generisk og tverrsektoriell modell for forskningskommune (Universitetskommune Trondheim 3.0). KS er fornøyd med at langtidsplanen for forskning- og høyere utdanning legger vekt på kunnskapsbehov i primærhelsetjenesten. KS forventer at KSF følges opp i tilknytning til oppfølging av planen. KS forventer at det arbeides med å sikre statlig finansiering av en slik regional samarbeidsstruktur for hele landet.

KS ber Stortinget bidra til at det jobbes systematisk med hvordan et kunnskapssystem for kommunene kan realiseres, slik at man kan finansiere oppbygging av en permanent struktur.

Nytt forsknings- og innovasjonsprogram for utsatte barn og unge er positivt

KS er positive til at regjeringen er opptatt av kunnskapsutvikling i oppvekstsektoren og oppretter et forsknings- og innovasjonsprogram for utsatte barn og unge. Etableringen av programmet er et resultat av anbefaling 1 fra BU21-strategien, og det anbefales å sette av 100 millioner årlig i programmet. I statsbudsjettet for 2023 er det budsjettet med i underkant av 20 millioner. KS viser til samarbeidsavtale med Regjeringen om innovasjons- og bærekraftsagendaen og ønsker å delta i utformingen av programmet på vegne av kommunal sektor.

Oppstarten av forskning- og innovasjonsprogrammet forplikter til videre oppfølging og ytterligerefinansiering.

Måltrettet samfunnsoppdrag for å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv gir retning til et viktig satsingsområde

KS er svært positive til at regjeringen lanserer et måltrettet samfunnsoppdrag omtalt i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning for å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv gjennom en tverrsektoriell og måltrettet innsats. KS ønsker å bidra til realisering av det måltrettede samfunnsoppdraget som del av samarbeidsavtalen med regjeringen om innovasjon og bærekraft.

Komplekse samfunnsutfordringer fordrer en systemrettet tilnærming. Dette har ikke vært gjort i norsk sammenheng i noen særlig grad. I 2020 etablerte derfor KS programmet KS Partnerskap for radikal innovasjon (PRI). Siden 2021 har KS utforsket måltrettede

samfunnsoppdrag som metode for å løse komplekse samfunnsutfordringer, bl. a gjennom erfaringsutveksling med innovasjonsmyndighetene i Sverige, Vinnova, og den danske Egmont Fonden.

Det er igangsatt mange offentlige tiltak og strategier som skal bidra til å sikre at alle barn får en så god start på livet som mulig. Likevel lykkes vi ikke alltid. Det finnes allerede mye forskning på hvordan de første leveårene former barnets fremtid, og her er betydningen av å bryte sosial arv sentral. Vi kjenner til risikofaktorer som påvirker barnets utvikling som foreldrenes sosioøkonomiske status og andrefamilieforhold, foreldres helse og relasjon mellom foreldre og barn.

KS har på bakgrunn av dette tidligere tatt initiativ til å etablere et målrettet samfunnsoppdrag om «De 1000 første dagene i et individs liv» med regjeringen. Dette er et av hovedprosjektene i porteføljen til Ungt utenforskap. Når man satser på å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv mener videt er helt essensielt å løfte frem denne livsfasen.

KS ønsker å samarbeide med regjeringen i arbeidet med det målrettede samfunnsoppdraget.

Utdanningskapasiteten på offentlig planlegging må ikke svekkes

KS viser til forslaget om utfasing av 72 studieplasser innenfor arkitektur og design, by- og regionplanlegging og fysisk planlegging. Dette er studieplasser som ble tildelt i revidert nasjonalbudsjett våren «Utdanningsløftet 2020», som oppfølging av Stortingsvedtak nr. 708 av 29.mai 2017: "Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å øke utdanningskapasiteten i offentlig planlegging". KS fraråder kuttet med 72 plasser som utgjør en stor andel av et lite fagområde, hvor kommunesektoren har et stort behov både for kompetanse og kapasitet. KS viser også til innspillet fra Forum for utdanning i samfunnsplanlegging.